

Looduskaitse tulemuslikkuse hindamine

Keskkonnaamet

Kesknõmme looduskaitseala

2026

Andres Miller

Üldinfo

Küsimus	Vastus
Kaitstava loodusobjekti nimi	Kesknõmme looduskaitseala
KKR kood	KLO1000236
Asukoht (maakonnad)	Saare maakond
Kaitse alla võtmise aeg (ala moodustamise aasta)	2005 (kehtiv kaitse-eeskiri 2019)
Vöönd(id):	
loodusreservaatide arv	0
loodusreservaatide kogupindala	0
sihtkaitsevööndite arv	2
sihtkaitsevööndite kogupindala	455,91 ha
piiranguvööndite arv	1
piiranguvööndite kogupindala	25,43 ha
IUCN kategooria(d)	IV, VI
Natura 2000 võrgustiku alad	Kesknõmme loodusala
Kaitseala valitseja	Keskkonnaamet
Kogupindala (ha)	481,34
Maismaa pindala (ha)	480,92
Eraomandis oleva maa pindala (ha)	0
Kaitsekorralduskava nimi	Kesknõmme looduskaitseala kaitsekorralduskava 2017-2026, Kaitstavate soode tegevuskava, Pärandniitude tegevuskava, Hariliku jugapuu (Taxus baccata L.) kaitse tegevuskava
Kaitsekorralduskava tegevuskava periood	2017-2026, 2016-2023, 2021-2027, 2022-2026
Tulemuslikkuse hindaja nimi	Andres Miller
Tulemuslikkuse hindamise aasta	2026
Tulemuslikkuse hindamise kuupäev (pp.kk.aaaa). Kui hindamistabelit on värskemate andmete põhjal täiendatud, lisada ka uuendamise kuupäev ja vastava küsimuse number.	04.08.2026
Eelmise hindamise aeg (pp.kk.aaaa), s.h METT hindamine	varem hindamata
Loodusobjekti esile tõstmist vääriv tähtsus või eripära piirkonna, Eesti või Euroopa kontekstis* (*täita asjakohasusel)	Lääne-Eesti saarestiku biosfääri programmiala, täielikult riigimaal

Hindamistabel

Valdkond	Teema	Küsimus	Vastus	Vastamisel kasutatud andmeallikas	Selgitused, lisainfo/ vastuse põhjendus
üldine	üldine	Kas alal on (ajakohane) kava?	Jah, alapõhine kaitsekorralduskava, lisaks kohalduvad liigikaitsekava(d) ja/või elupaiga tegevuskava(d)	EELIS	Kesknõmme looduskaitseala kaitsekorralduskava 2017-2026, Kaitstavate soode tegevuskava, Pärandniitude tegevuskava, Hariliku jugapuu (Taxus baccata L.) kaitse tegevuskava; kaitseala suurenes 2019. a 142,5 ha ehk 42% võrra
planeerimine	seisund	Kas kõikide ala kaitseväärtuseks olevate liikide esinemise/seisundi info oli kaitsekorraldusperioodi alguses kindlaks tehtud?	Seisund oli määratud ≥90% väärtustele	KKK	mingi info oli iga kaitseväärtuse kohta, kuid paljudel juhtudel (nt tuhkpihlaka ja vööthuul-sõrmkäpa puhul) oli see juba KKK koostamise ajaks vananenud
planeerimine	seisund	Kas kõikide ala kaitseväärtuseks (kaitse-eesmärgiks) olevate elupaikade seisund oli kaitsekorraldusperioodi alguses kindlaks tehtud?	Seisund oli määratud ≥90% väärtustele	KKK	märgalasid inventeeriti 2010.-2011. a, metsakooslusi 2012. a
planeerimine	seisund	Milline oli liikide seisundi andmete usaldusväärsus ja kvaliteet?	Kesine - <50% seisundi hinnangutest põhineb ajakohastel kvantitatiivsetel andmetel (uuringud, seired, inventuurid, vaatlused)	KKK	5 KKK koostamise ajal kaitseväärtuseks oleva liigi kohta oli veidigi ajakohasem ja KKK-s kajastatud teave vaid 2 liigi (harilik jugapuu ja harilik luuderohi) kohta; tuhkpihlaka kohta on uusimad andmed 1994. a (!); vööthuul-sõrmkäpa ja pruunika pesajuure kohta on vaid leiukohtade arv ja pindala (samas tehakse KKK-s ettepanek nende kahe liigi kaitseväärtuste seast välja arvamiseks)
planeerimine	seisund	Milline oli elupaikade seisundiandmete usaldusväärsus ja kvaliteet?	Väga hea - ≥90% seisundi hinnangutest põhineb ajakohastel kvantitatiivsetel andmetel (uuringud, seired, inventuurid, vaatlused)	KKK	kõigi kaitseväärtuseks olnud elupaigatüüpide kohta oli värske info olemas, tüübi 9060 kohta tehti ettepanek kaitseväärtuste seast välja arvata; KKK-s tehti ettepanek lisada tüübid 6280*, 7210* ja 91D0* kaitseväärtuste hulka
planeerimine	seisund	Kas eelmisel kaitsekorraldusperioodil/selle kaitsekorraldusperioodi algul tuvastati andmelüki, mis takistasid lähteolukorra (kaitseväärtuste seisundi) kindlaks määramist?	Andmelüngad on põhjalikult kaardistatud ning andmelünkade täitmiseks vajalikud tegevused on selgelt välja toodud.	KKK	kaitsealuste liikide info ajakohastamiseks on kavandatud inventuur; mainitud on kraavitatud Sepise oja sulgemisele eelneva analüüsi vajadust ning nähakse ette hüdroloogilised uuringud, kuid seda soode tegevuskava raames, kus Kõlaja (Külaja) soo taastamine ette on nähtud; tüübil 7110* on 12,3 ha suurusel alal esinduslikkus määramata, mistõttu on kavandatud selle täpsustamine (III prioriteet)
planeerimine	seisund	Kas tuvastatud andmelüngad on kaitsekorraldusperioodil täidetud?	Pool või enam (50%-<100%) tuvastatud andmelüki on täidetud.	EELIS, KIRKE	kaitsealuste liikide infot on uuendatud 2017. a ja hiljem; Sepise oja sulgemise hüdroloogilised uuringud on ilmselt tegemata, kuid esialgne analüüs on tehtud ja vajadus täiendavate uuringute järele puudub (KIRKE nr 7-9/18/15948-2); 2025. a viidi läbi peaaegu ülepinnaeline elupaigatüüpide inventuur (KIRKE nr 5-1/26/30-8)
planeerimine	survetegurid	Kas ala kõigi kaitseväärtuste osas on survetegurid (otsesed negatiivsed mõjutegurid) tuvastatud?	Survetegurid on kindlaks määratud kõigile (100%) kaitseväärtustele (kui asjakohane)	RT, KKK	survetegureid ei ole tuvastatud elupaigatüübi 9060 ning liikide vööthuul-sõrmkäpp ja pruunikas pesajuur osas, kuna nende kohta tehti KKK-s ettepanek need kaitseväärtuste hulgast välja arvata; survetegurid on tuvastatud ka tollal kaitseväärtuseks nimetatata loodusväärtustele (sire varjusamblik, tüübid 6280*, 7210* ja 91D0*)
planeerimine	survetegurid	Kas survetegurite olulisus ja ulatus on kindlaks määratud?	Survetegurite ulatus ja olulisus on kindlaks määratud poolte või enama (50% - <100%) kaitseväärtuste ja survetegurite puhul	RT, KKK	survetegureid ei ole tuvastatud elupaigatüübi 9060 ning liikide vööthuul-sõrmkäpp ja pruunikas pesajuur osas, kuna nende kohta tehti KKK-s ettepanek need kaitseväärtuste hulgast välja arvata
planeerimine	survetegurid	Nimeta ala kõige olulisemad survetegurid?	metsandus; metsamaade kuivendamine; ebapiisav kaitsekord (tsoneering), piiranguvööndi kaitsekorra ebapiisavus; vastuolu liikide ja elupaigatüüpide kaitse vahel; looduslikud protsessid	KKK	metsaraie (eeskätt piiranguvööndis); kuivenduskraavide toimimine; ebapiisav kaitsekord (tsoneering), piiranguvööndi kaitsekorra ebapiisavus; vastuolu liikide ja elupaigatüüpide kaitse vahel; metsade tihenemine või tormimurrud võivad halvendada kaitseväärtuseks olevate liikide isendite seisundit

Valdkond	Teema	Küsimus	Vastus	Vastamisel kasutatud andmeallikas	Selgitused, lisainfo/ vastuse põhjendus
planeerimine	survetegurid	Kas arvesse on võetud ka väljastpoolt kaitseala tulenevaid survetegureid?	Kaitseala piiridest väljaspoolt tulenevaid survetegureid ei ole arvestatud või puudub vastav informatsioon	KKK	väliseid survetegureid ei ole KKK-s käsitletud
planeerimine	eesmärgid	Kas ala elurikkusega seotud kaitseväärtustele on seatud kaitse-eesmärgid?	Ala-spetsiifilised kaitse-eesmärgid on seatud pooltele või enamale (50% - <100%) kaitseväärtustest	RT, KKK	kaitse-eesmärki ei seatud elupaigatüübi 9060 ning liikide vööthuul-sõrmkäpp ja pruunikas pesajuur osas, kuna nende kohta tehti KKK-s ettepanek need kaitseväärtuste hulgast välja arvata
planeerimine	eesmärgid	Kas kaitseväärtuste kaitse-eesmärgid määratlevad elupaikade ja liikide soovitava seisundi?	Kaitse-eesmärkidega täpsustati elupaikade/liikide soovitatavat seisundit. Sihtväärtused on kas kvantifitseeritud või ajaliselt piiritletud. / Konkreetsed eesmärgid on pooltel või enamal (50% - <100%) kaitseväärtustest.	RT, KKK	kaitse-eesmärki ei seatud elupaigatüübi 9060 ning liikide vööthuul-sõrmkäpp ja pruunikas pesajuur osas, kuna nende kohta tehti KKK-s ettepanek need kaitseväärtuste hulgast välja arvata
planeerimine	eesmärgid	Kas kaitse-eesmärgid on seatud ka muudele kaitseväärtustele kui otseselt elurikkust puudutavatele kaitseväärtustele?	Ei ole asjakohane (alal puuduvad vastavad kaitseväärtused)	MaRu, RT, KKK	alal on pärandkultuuri objekte, kuid neid pole kaitseväärtuseks seatud, ja kaitstav looduse üksikobjekt Sepise jugapuu; neile, sh üksikobjektile ei ole kaitse-eesmärke seatud
planeerimine	eesmärgid	Kas kaitse-eesmärke on seatud ka sellistele hüvedele/väärtustele, mis ei ole määrusega ala kaitseväärtuseks seatud?	Jah	RT, KKK	tüüp 6280*
planeerimine	meetmed	Kas kaitsealal on vaja aktiivseid kaitsekorralduslikke tegevusi (lisaks LKS alusel kohalduvale kaitsekorrale/piirangutele)?	Jah, täiendav sekkumine on vajalik	KKK	KKK nägi ette kujundusraied liikide kaitseks ja loodude hooldamise pindalal 7,5 ha
planeerimine	meetmed	Kas kõikide kaitseala kaitse-eesmärkide saavutamiseks kavandati vajalikud meetmed/tegevused?	Kaitsekorralduslikud meetmed on seatud kõikidele asjakohastele kaitse-eesmärkidele, kuid kõik meetmed ei ole SMART	KKK	tuhkpihlakal, jugapuul ja luuderohul on meetmeks "vajadusel kujundusraied", siredal varjusamblikul "mahalangenud puid mitte koristada", lool (6280*) "huvi ja vajaduse ilmnemisel võib loodusid hooldada"
planeerimine	meetmed	Kas määratud meetmed näevad ette tegevusi väljaspool kaitseala piire?	Ei (teadaolevalt on vajadus tegevusteks väljaspool piire, kuid neid ei ole kavandatud)	RT, KKK, KIRKE	KKK nägi ette kaitseväärtuste loetelu parandamise, kuid mitte kaitseala laiendamist; kaitseala laiendati 2019. a 142,5 ha ehk 42% võrra; KIRKE Postipoisis on protokoll nr 1-2.5/2011/10, mis näitab, et juba 2011. a arutati RMK-ga kaitseala laiendamise üle seoses uue kaitse-eeskirja eelnõu koostamisega (kummaline, et KKK seda ja kaitseala laiendamist üldse ei käsitle; põhjuseks ilmselt erinev kaitse-eeskirja ja KKK koostamise koordineerija, samas KKK koostaja PKÜ oli teadlik kaitse-eeskirja eelnõust, vt Postipoisis leping nr 14-7.2/2010/105)
planeerimine	meetmed	Kas tegevused käsitlesid kõiki kaitsealal tuvastatud ja kaitseväärtusi mõjutavaid survetegureid?	Kõikidel peamistel surveteguritel on vastav meede.	KKK	
rakendamine	sisendid	Kas saab välja tuua muid puudujääke ala kaitsekorraldusega seotud teadmistes/alusinfos (peale seisundiandmete puudujääkide)?	Ei, kaitsekorraldusperioodil ei ole selgunud olulisi puudujääke teadmistes	EELIS, KKK	hindajal tekkis küsimus tüübi *6280 kaitseväärtuseks nimetamata jätmise osas 2019. a; EELIS-est saadud kaitse-eeskirja seletuskiri andis sellele ammendava vastuse: kaitseväärtuseks seadmine eeldab loodude hooldamist, kuid need on märjad ehk looduslikud lood ega vaja (iga-aastast) hooldamist
rakendamine	sisendid	Kas teostatud seire, inventuurid ja/või uuringud annavad piisava teabe, et hinnata ellu viidud tegevuste edukust ja kaitse-eesmärkide saavutamist või nende suunas liikumist?	Jah - seire on piisav, et hinnata, kas kõik tegevused olid tulemuslikud/kaitse-eesmärgid on saavutatud	EELIS, KKK	kättesaadav info võimaldab hinnata kõigi praeguste ja KKK koostamise aja kaitseväärtuste seisundi muutust (trendi)

Valdkond	Teema	Küsimus	Vastus	Vastamisel kasutatud andmeallikas	Selgitused, lisainfo/ vastuse põhjendus
rakendamine	sisendid	Kas seire-, inventuuride ja/või uuringute tulemusi kasutati ala kaitsekorralduse kohandamiseks?	Seiretulemusi on suures osas kasutatud ala kaitse korralduse/meetmete kohandamiseks	RT	2019. a jõustus uus kaitse-eeskiri, millega laiendati kaitseala 142,5 ha ehk 42% võrra, muudeti tsoneeringut ja ajakohastati kaitseväärtuste loendit
rakendamine	protsess	Kas huvirühmasid kaasati kaitsekorralduse/tegevuskava planeerimise etapis?	Jah - huvirühmi kaasati	KKK, KIRKE	kaasamiskoosolek toimus 14.11.2013. a Kihelkonna vallamajas; protokoll KKK-le lisatud ei ole ja ka Postipoisist seda ei leia
rakendamine	protsess	Kas kaitseala väärtuste ja kaitsekorralduse valdkonnas pädevaid huvirühmasid kaasati kaitsekorralduse/tegevuskava rakendamisse?	Jah - huvirühmi kaasati	KKK, KIRKE	KKK koostas PKÜ; KKK-s mainitakse Consultare OÜ poolt koostatud Kõlaja soo taastamiskava; kaitseala asub tervikuna riigimaal, mida haldab RMK, mis oli kaasatud (KIRKE nr 7-2/16/13126)
rakendamine	protsess	Kas konsultatsioonide või tegevuste koordineerimise käigus tekkis teadaolevaid konflikte (vastasseise)?	Ei - konflikte ei tekkinud	KKK, KIRKE	viited konfliktidele puuduvad
väljundid	meetmed	Milline on kavas määratud pool-looduslike koosluste (niiduelupaikade) taastamistööde ellu viimise seis?	Ei ole asjakohane	KKK	KKK koosluste taastamistöid ette ei näe
väljundid	meetmed	Milline on kavas määratud märgaladega ja veekogudega (sooelupaigad, jõed, järved) seotud taastamistööde ellu viimise seis?	Ei ole asjakohane	KKK, KIRKE, veeb	KKK küll räägib Kõlaja soo taastamisest ja Sepise oja sulgemisest, kuid tegevusena näeb ette vaid "Hüdroloogilised uuringud soode tegevuskava raames"; Kõlaja soo taastamiseks ja Sepise oja sulgemiseks on KeA RMK-le nõusoleku andnud (KIRKE nr 7-9/18/15948-2) ning töö on 2019. a tehtud (vt https://rmk.ee/uudised/blogi/kraavi-sulgemine-kolaja-soos/)
väljundid	meetmed	Milline on koosluste hooldamistööde ellu viimise seis?	Ükski planeeritud hooldamistöö ei ole rakendatud	EELIS, KKK	KKK näeb ette 7,5 ha loodude (6280*) iga-aastase hooldamise, kuid seda III prioriteedi tegevusena ja tekstis seisab "huvi korral on võimalik nende hooldamine"
väljundid	meetmed	Milline on kavas määratud liigikaitsetööde ellu viimise seis?	Ükski planeeritud meetmetest ei ole rakendatud	KKK, KIRKE	KKK näeb liikide kaitseks ette kujundusraied 2021. a II prioriteedi tegevusena, kui eelnev liikide inventuur seda vajalikus peab; selliseid raieid pole teada ja nt jugapuude puhul selliseid kujundusraieid üldjuhul vajalikuks ei peeta (KIRKE nr 1-17/17/32-3)
väljundid	meetmed	Milline on kavas määratud muude otseselt kaitseväärtustele suunatud meetmete (hooldus-, taastamis- ja ohjamismeetmed jms) ellu viimise seis?	Ei ole asjakohane	KKK	KKK selliseid tegevusi ette ei näe
väljundid	meetmed	Millised I ja II prioriteediga meetmed on tähtjaks rakendamata ja miks?	ainsaks selliseks tegevuseks on kujundusraied liigi elupaiga hooldustööna	KKK, KIRKE	tegevust pole ellu viidud, kuid üldjuhul ei peeta seda ka vajalikuks
väljundid	meetmed	Kas I ja II prioriteediga inventuurid, seire ja uuringud on ellu viidud?	Üle poole (50-90%) planeeritud meetmetest on rakendatud.	KKK, EELIS	saarma ja kopra riiklik seire on eeldatavalt iga-aastaselt ellu viidud, kuid sel puudub otsene seos kaitsealaga; hüdroloogilised iga-aastased uuringud on tegemata, kuid seda pole enam ka vajalikuks peetud; liikide inventuurid on EELIS-es olevate andmete põhjal tehtud (KIRKE- sireda varjusambliku leping nr 5-2/23/72, jugapuu leping nr 1-17/17/32)
väljundid	meetmed	Kas I ja II prioriteediga ala valitsemisega seotud meetmed (kavad, kaitse-eeskirjad jms) on ellu viidud?	Üle poole (50-90%) planeeritud meetmetest on rakendatud.	KKK, RT, KIRKE	uus kaitse-eeskiri kinnitati (2020. a asemel) juba 2019. a; KKK vahehindamine (2021. a) on tegemata; kaitsekorralduse tulemuslikkuse hindamine ja uue KKK koostamine on ette nähtud 2026. a

Valdkond	Teema	Küsimus	Vastus	Vastamisel kasutatud andmeallikas	Selgitused, lisainfo/ vastuse põhjendus
väljundid	meetmed	Kas I ja II prioriteediga rekreatsiooni ja keskkonnaharidusega seotud meetmed on ellu viidud?	Üle poole (50-90%) planeeritud meetmetest on rakendatud.	KKK, MaRu	piiritähised on kaitseala uue piiri ja tsoneeringu järgi paigaldatud ning ebavajalikud on likvideeritud; viit Sepise jugapuule on külastustaristu virtuaalkontori järgi paigaldamata; infotahvel kaitsealast välja Veere sadama juurde on paigaldatud
väljundid	meetmed	Kas hinnataval perioodil on lisaks ellu viidud sellised kaitse-eesmärke toetavaid tegevusi, mis ei ole ette nähtud kavaga?	Kõlaja soo taastamine ja Sepise oja sulgemine	KKK, KIRKE, veeb	Kõlaja soo taastamiseks ja Sepise oja sulgemiseks on KeA RMK-le nõusoleku andnud (KIRKE nr 7-9/18/15948-2) ning töö on 2019. a tehtud (vt https://rmk.ee/uudised/blogi/kraavi-sulgemine-kolaja-soos/)
väljundid	tulemused	Milline on nende liikide seisund, mille kaitseks ala on määratud?	Üle poolte (50-90%) (suunis)liikide seisund on stabiilne või paranenud.	RT, EELIS	kaitseväärtuseks on olnud või on praegu kokku 8 liiki, neist 3 seisund on ilmselt halvenenud, 3 seisund paranenud ja 2 seisund on endine
väljundid	tulemused	Kui asjakohane, siis milliste väärtuste seisund on halvenenud?	kanakull, tuhkpihlakas ja vööthuul-sõrmkäpp	RT, EELIS	kanakull on kaitseväärtuseks alates 2019. a, tema elupaik oli viimati asustatud 2013. a; tuhkpihlaka 4 varasemat isendit on praeguseks hävinud, 2017. a leitud 1 isend samuti, 2 isendit on säilinud ja juurde on leitud veel 2 isendit; vööthuul-sõrmkäpp ei ole alates 2019. a enam kaitseväärtuste hulgas, pärast 2010. a ei ole enam andmeid liigi kohta kaitsealal
väljundid	tulemused	Kui alla 90% liikide seisund on stabiilne või paranenud, siis palun tooge välja liikide seisundi halvenemise põhjused ja/või, millised tegevused on teie arvates vajalikud, et saavutada paremaid tulemusi?	kanakulli seisundi halvenemine kaitsealal tuleneb ilmselt liigi seisundi üldisest halvenemisest Eestis, mitte kaitseala kaitsekorraldusest; tuhkpihlakas on soojema kliimaperioodi jäänukliik ja Eestis oma levila idapiiril ning mitte väga pikaeline puu, seetõttu liigi seisundi halvenemine kaitsealal ei tulene ilmselt ebapiisavast kaitsekorraldusest; vööthuul-sõrmkäpa seisundi halvenemine võib tuleneda lihtsalt andmete puudusest, kuna tegu on III kaitsekategooria liigi ja mitte enam kaitseala kaitseväärtuseks oleva liigiga	eksperdiarvamus	(hindaja arvamus)
väljundid	tulemused	Milline on nende elupaikade seisund, mille kaitseks ala on määratud?	Üle poolte (50-90%) kaitseväärtuste seisund on paranenud või jäänud samaks.	RT, EELIS	kaitseväärtuseks on olnud või on praegu kokku 9 elupaigatüüpi, neist 2 seisund on halvenenud, 4 seisund paranenud ja 3 seisund on endine
väljundid	tulemused	Kui asjakohane, siis milliste elupaikade seisund on halvenenud?	tüübid 7140 ja 9050	KKK, EELIS	tüübi 7140 pindala oli KKK järgi 6,4 ha ja esinduslikkus A, kuid praegu EELIS-e järgi vaid 0,86 ha ja B (ilmselt määratletud suures osas muu soo-elupaigatüübina); tüüpi 9050 oli KKK järgi 9,4 ha esinduslikkusega A ja 1,6 ha esinduslikkusega B, praegu sellist tüüpi kaitsealal määratletud ei ole
väljundid	tulemused	Kui alla 90% elupaikade seisund on stabiilne või paranenud, siis palun tooge välja elupaikade seisundi halvenemise põhjused ja/või millised tegevused on teie arvates vajalikud, et saavutada paremaid tulemusi?	elupaigatüüpide määratlused on muutunud suures osas ilmselt juhendite täpsustumise tõttu ning tegelikult on varasemad elupaigatüübid määratletud muudeks elupaigatüüpideks ja esinduslikkuse määrangud muutunud rangemaks	eksperdiarvamus	(hindaja arvamus)
väljundid	tulemused	Milline on ala kaitsekorralduse mõju ökosüsteemi teenustele?	Ökosüsteemi teenuste pakkumine on hea või paranenud	ELME	hea (7,52 palli 10-palli skaalal)
väljundid	tulemused	Millised on olnud muutused ala ökoloogilises sidususes?	Ökoloogiline sidusus on hea või paranenud	ELME	hea (84,24 palli 100-palli skaalal)
väljundid	tulemused	Kas on tuvastatud ala kaitsekorra rikkumisi?	Puuduvad teadaolevad rikkumised	OKAS	kuna tegu on riigimaaga ja suhteliselt käidava kohaga (mere ääres), siis on rikkumiste oht väike

Valdkond	Teema	Küsimus	Vastus	Vastamisel kasutatud andmeallikas	Selgitused, lisainfo/ vastuse põhjendus
väljundid	tulemused	Kas teie hinnangul on ala kaitsekord olnud sobiv ja piisavalt tõhus kaitse-eesmärkide saavutamise toetamiseks?	Jah	RT, EELIS	kassikaku kaitseks pole inimese viibimispiirangut küll kehtestatud, kuid ajaliselt on piiratud jahipidamist ja kassikaku elupaik on tsoneeritud SKV-sse
väljundid	tulemused	Kas määruses nimetatud ala kaitseväärtused on asjakohased ja piisavad?	Ei	RT, EELIS	tüüpi 9050 aastal 2025 kaitsealal enam ei tuvastatud
väljundid	tulemused	Kui määruses nimetatud ala kaitseväärtused ei ole asjakohased, siis millised muudatused oleksid vajalikud?	elupaigatüüp rohunditerikkad kuusikud (9050) tuleks kaitseväärtuste seast eemaldada	RT, EELIS	2025. a elupaigatüüpide inventuuriga tüüpi 9050 kaitsealal ei tuvastatud
muu	muu	Muud tähelepanekud ja kommentaarid, mida soovite lisada	kaaluda EOÜ ettepanekut liita Tagamõisa linnualaga Kesknõmme ja Teesu LKA-d ning Tammese HA	KIRKE	KIRKE nr 8-2/23/2082-2 lisa 1; linnuala laiendamine ja sellega ühtiva ühe siseriikliku kaitseala moodustamine aitab terviklikumalt ja vähema bürokraatiaga piirkonna loodusväärtusi kaitsta

Skoor

	Max skoor	Hindamise skoor	Tulemus (%)
Koondskoor	99	70	70,7%
Üldine	3	3	100,0%
Seisund (planeerimine)	18	14	77,8%
Survetegurid (planeerimine)	9	5	55,6%
Eesmärgid (planeerimine)	9	7	77,8%
Meetmed (planeerimine)	9	5	55,6%
Sisendid (rakendamine)	9	8	88,9%
Protsess (rakendamine)	6	6	100,0%
Meetmed (väljundid)	15	6	40,0%
Tulemused (väljundid)	21	16	76,2%

Üldine	3	3	100,0%
Planeerimine	45	31	68,9%
Rakendamine	15	14	93,3%
Väljundid	36	22	61,1%

Mõiste	Selgitus
Kaitseväärtus	Ala kaitse alla võtmise määru ses/kaitse-eeskirjas nimetatud kaitstav loodusväärtus (kaitse-eesmärk).
Kaitse-eesmärk	Kaitseväärtuse soovitud seisund.
Kava	Kaitstava loodusobjekti kaitsekorralduse aluseks olev tegevuskava: kaitsekorralduskava, liigi kaitse tegevuskava, elupaiga tegevuskava.
KKK	Kaitstava loodusobjekti kaitsekorralduskava.
Kaitsekorraldusperiood	Esmakordsel hindamisel ja ajakohase (s.t kava sisu on olnud üldjoontes jätkuvalt asjakohane) kava olemasolul on hinnatava kaitsekorraldusperioodi alguseks kava algus/koostamise aeg ja perioodi lõpuks hindamise aeg. Kava puudumisel ja/või korduval hindamisel saab kaitsekorraldusperioodiks arvestada hindamistsükli pikkust/eelmise hindamise läbi viimise aega (vastavalt hindamise korraldusele 10 või 12 aastat).
Survetegur	Kaitseväärtuse soodsa seisundi säilimist või saavutamist negatiivselt mõjutav tegur (nt reostuskoormus, häiringud, maaparanduse mõju, intensiivne maakasutus, võõrliikide surve jm)
Kaitsekorralduslikud meetmed	Tegevused, mida tuleb rakendada kaitse-eesmärkide saavutamiseks, sh eesmärkide saavutamist ohustavate mõjutegurite ohjamine. Kaitsekorralduslike meetmete hulka kuulub elupaikade kaitsmine, säilitamine, loomine, taastamine, majandamine. Käesoleva hindamise kontekstis on eristatud: - looduskaitse seadusest ja/või ala kaitse-eeskirjast tulenev kaitsekord (õigusaktidega kehtestatud piirangud); - kaitseala n-ö aktiivne majandamine ehk täiendavate tegevuste planeerimine läbi tegevuskavade, töö plaanide, toetusprogrammide (nt elupaikade taastamine ja hooldamine, külastustaristu rajamine). N-ö aktiivsete meetmete puhul on omakorda eristatud: - looduskaitsemeetmed/otseselt kaitseväärtustele suunatud meetmed ehk tegevused, mille rakendamisest võib oodata otsest kasu liikide või elupaikade seisundile (nt elupaiga taastamine, elupaiga hooldamine, võõrliigi tõrje). - toetavad meetmed ehk tegevused, mille kasu kaitseväärtustele on kaudne (nt seire seisundi tuvastamiseks, kava koostamine ja tulemuslikkuse hindamine tegevuste planeerimiseks, haridusprogrammid teadlikkuse tõstmiseks, kaitseala tähistamine piirangute rakendamiseks jm)
SMART	Mõistet SMART (specific, measurable, achievable, relevant, time-bound) kasutatakse siinkohal kaitse-eesmärkide ja meetmete kontekstis. "SMART" mudelile vastav eesmärk või meede on konkreetne, mõõdetav, saavutatav, asjakohane ja ajaliselt määratletud.
Väljund (rakendatud tegevus)	Väljunditeks on ellu viidud tegevused ja nende mõõdetavad näitajad: nt taastatud või hooldatud alade pindala, rajatud külastustaristu pikkus, kontrollkäikude arv vms.
Tulemus (saavutatud seisund)	Tulemus on ellu viidud tegevuste abil saavutatud olukord, mis võib olla kirjeldatud läbi liikide ja elupaikade seisundi.
PAME hindamine	PAME (Protected Area Management Effectiveness) on IUCNi WCPA raamistikul põhinev lähenemine, millega hinnatakse kaitsealade valitsemise tulemuslikkust läbi aspekti kaudu — kontekst, planeerimine, sisendid, protsessid, väljundid ja tulemused. PAME hindamine näitab, kui hästi ala juhtimine aitab saavutada seatud looduskaitse lisi eesmärke.

Survetegurite kategooriad	Selgitus
põllumajandus	(intensiivne) maaharimine, karjatamine, taimekaitsevahendite ja väetiste kasutmine jm
rohumaa de hülgameine	niitmise või karjatamise lõppemine
põllumajandusmaade kuivendamine	põllumajandusmaade maaparandusüsteemid
metsandus	raied, raadamine, metsastamine jm
metsamaade kuivendamine	metsamaade maaparandusüsteemid
kaevandamine	kaevandamine, s.h turbakaevandused
energia tootmine (sh infrastruktuur)	hüdroenergia, tuulepargid, päikesepargid, elektriliinid jm
transport	teed, raudteed, sadamad, maismaa- ja veeliiklus jm
ehitustegevus ja asustus	asustuse laienemine, ehitustegevus, puhketegevused, reostus asustusest, äri- ja tootmistegevusest jm
elusorganismide kasutus	vesiviljelus, kalastamine, jahipidamine, toidu ja muu materjali kogumine loodusest, liikide või elupaikade kahjustamine jm
militaartegevused ja muud inimsekkumised	militaalaralad, tarastamine, vandalism
võõr- ja problemaatilised liigid	võõrliigid, probleem sed kodumaised liigid jm
segaallikatest põhjustatud reostus	heited vette, heited pinnasesse, heited õhku, müra, valgusreostus jm
inimtekkelised veerežiimi muutused	maaparandus, veekogude hüdro morfoloogia muutmine, veevõtt jm
looduslikud protsessid	erosioon, eutrofeerumine, koosluste looduslik areng, kisklus, kob raste tegevus, haigused ja parasiidid jm
loodusõnnetused	torm, põleng, maalihe, üleujutus jm
kliimamuutused	põuad, üleujutused, veerežiimi muutused, liikide leviku areaali muutumine jm kliimamuutuste mõjul
muu	

Loodusdirektiivi aruande hinnangud	Selgitus
soodne	favourable = FV
ebapiisav	unfavourable-inadequate= U1
halb	unfavourable-bad = U2
teadmata	unknown=XX